

Novéna před biřmováním – o darech Ducha sv.

1. Vyzývání Ducha svatého:

Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věrných a zapal v nich oheň své lásky.

Sešli svého Ducha a všechno bude stvořeno – a obnovíš tvář země.

Bože, ty nám sesíláš svého Ducha, aby nás osvěcoval světlem pravdy; dej, ať nám, našim blízkým, naší farnosti ani naší zemi tato jeho pomoc nikdy nechybí, abychom se dobře rozhodovali a správně jednali. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

(nebo píseň z kancionálu č. **422**)

2. Katecheze papeže Františka o darech Ducha svatého

(samostatné texty)

3. Litanie k Duchu svatému

Sláva Otcí i Synu i Duchu svatému,

jako byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věků. Amen.

*(odpověď: **Budiž veleben**)*

Sestup na nás Duchu svatý a utvoř si v našich srdcích příbytek.

Duchu svatý, jenž jsi s Otcem i Synem uctíván, nauč nás **žít ve stálé přítomnosti Boží.**

Duchu svatý, jenž sídlíš v srdci Božího Syna, nauč nás **poznávat tě a milovat.**

Duchu svatý, nauč nás žít v odevzdanosti a nezdolné **důvěře v Boha.**

Duchu svatý, **zapal v našich srdcích oheň své lásky.**

Duchu svatý, tajemná holubice, nauč nás **chápat Písmo svaté.**

Duchu svatý, nauč nás **správně se modlit.**

Duchu svatý, jenž mluvíš ústy proroků, nauč nás **žít v pokoji** a míru duše.

Duchu svatý, ohnisko láskou planoucí, nauč nás **žít moudře a trpělivě.**

Duchu svatý, všemi dary vládnoucí, nauč nás **žít v pokoře a skromnosti.**

Duchu svatý, jehož pokladnice přetékaají, nauč nás **chápat cenu utrpení.**

Duchu svatý, jehož pokladnice jsou bezedné, nauč nás **správně využívat drahocenný čas.**

Duchu svatý, z jehož pokladů neubývá, **chraň nás veškeré nelásky a pýchy.**

Duchu svatý, jehož bohatství nikdo nespočítá, **nauč nás čelit zbytečným myšlenkám a představám.**
Duchu svatý, dárce darů přemnohých, nauč nás **vyhnout se planým činnostem a marným řečem.**
Duchu svatý, z jehož plnosti jsme všichni obdrželi, nauč nás **mlčet i co máme mluvit v pravý čas.**
Duchu svatý, láska věčná, nauč nás, abychom **dávali dobrý příklad.**
Duchu svatý, dobroto neskonalá, dej nám **vytrvalost v dobrém.**
Duchu svatý, sladký utěšiteli, nauč nás **správně jednat s lidmi.**
Duchu svatý, milý duši příteli, nauč nás nikoho **neposuzovat a křivdy zapomínat.**
Duchu svatý, světlo duši blažící, nauč nás **vidět potřeby druhých,** abychom nezanedbávali dobré skutky.
Duchu svatý, otče ubohých, **osvěcuji nás v čem chybujeme.**
Duchu svatý, jenž konáš v duších zázraky, **ved' nás bdělostí k dokonalosti.**
Duchu svatý, jemuž není nic tajno, nauč nás **unikat osidlům d'ábovým.**
Duchu svatý, jenž znáš budoucnost vesmíru, pomoz nám, **abychom se vymanili z područí těla, světa a d'ábla.**
Duchu svatý, jenž znáš i budoucnost naši, **svěřujeme do Tvé ochrany a péče i svoje rodiny, přátele, dobrodince a všechen lid.**
Duchu svatý, ved' nás svým světlem, naplňuj nás svou útěchou, a uč nás žít ke slávě Boží, skrze Krista, našeho Pána. Amen.

4. Poděkování za stavbu kostela

Pane Ježíši, děkujeme Ti za nový kostel. Dej, ať je pramenem našeho posvěcení!
Pomoz nám, abychom především my sami žili plně Tvé evangelium lásky
v denním životě a stali se Tvým živým obrazem.
Otevři naše srdce Tvému slovu a vůli Tvého Otce.
Přitáhni naše bratry a sestry, kteří Tebe a Tvoji lásku nepoznali a žijí dosud
vzdálení od Tebe.
Kéž i naše láska k nim, které nás učíš, jim pomůže poznat Tebe a Tvého Otce.
Síla Ducha sv. A účast na životě církve v našem farním společenství, ať je
přivede k radosti víry, naděje a lásky. Neodpusť také, aby tento kostel by někdy
bez kněží, kteří by nás vedli k Tobě a odplat' všem dobrodincům věčnou blažeností.
Panno Maria, Matko církev – oroduj za nás!
Naši svatí patronové – orodujte za nás!
Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jako bylo na počátku i nyní i vždycky
až na věky věků. Amen.

1. den - O moudrosti

Papežova katecheze na gen. audienci, nám. sv. Petra

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Dnes začínáme cyklus katechezí o *darech Ducha svatého*. Víte, že Duch svatý tvoří duši, životní mízu církve i každého jednotlivého křesťana. Je Boží láskou, která z našeho srdce činí Svůj příbytek a vstupuje s námi do společenství. Duch svatý je stále s námi, vždycky v nás, v našem srdci.

Duch samotný je povýtce „Božím darem“ (srov. *Jan 4,10*). Je to dar Boží a uděluje tomu, kdo jej přijímá, rozmanité duchovní dary. Církev jich vypočítává *sedm*. Toto číslo symbolicky vyjadřuje *plnost, úplnost*. Jsou to ty dary, které se probírají při přípravě na svátost biřmování a o něž prosíme ve starobylé modlitbě zvané „Svatodušní sekvence“. Dary Ducha svatého jsou: *moudrost, rozum, rada, síla, umění, zbožnost a bázeň Boží*.

První dar podle tohoto seznamu je tedy *moudrost*. Nejde však o pouhý lidský důvtip, který je plodem poznání a zkušenosti. Bible podává, že Šalomoun ve chvíli své korunovace na izraelského krále prosil o dar moudrosti (srov. *1 Král 3,9*). Moudrost je milost *dívat se na každou věc Božíma očima*. Je zkrátka viděním světa, viděním situací, okolností, problémů a všeho Božíma očima. To je moudrost. Někdy hledíme na věci podle svého zalíbení či podle stavu svého srdce, tedy s láskou či nenávisť, se závistí... To však není Boží vidění. Moudrost v nás působí Duch svatý, abychom viděli všechny věci Božíma očima. To je dar moudrosti.

Vyplývá to samozřejmě z *důvěrnosti s Bohem*, z niterného vztahu k Bohu, ze vztahu dětí s Otcem. Máme-li tento vztah, Duch svatý nás obdarovává moudrostí. Jsme-li ve společenství s Pánem, Duch svatý jako by proměňoval naše srdce a dával mu vnímat veškerou svoji vřelost a náklonnost.

Duch svatý tedy činí křesťana „moudrým“. Nikoli však v tom smyslu, že má odpověď na všechno, ví všechno, ale v tom smyslu, že *»zná« Boha*, ví, jak jedná Bůh, pozná, co je Boží a co nikoli, má moudrost, kterou dává našim srdcím Bůh. V tomto smyslu má srdce moudrého člověka *chuť a příchut' Boží*. Je velice důležité, aby v našich společenstvích byli takovíto křesťané. Všechno v nich mluví o Bohu a stává se krásným a živým znamením Jeho přítomnosti a Jeho lásky. A to je něco, co si nelze vytvořit a co si nemůžeme opatřit sami ze sebe. Je to dar, který Bůh dává těm, kteří se poddávají Duchu svatému. Máme v sobě, ve svém srdci Ducha svatého; můžeme Mu naslouchat a můžeme Mu nenaslouchat. Nasloucháme-li Duchu svatému, učí nás této cestě moudrosti, obdarovává nás moudrostí, která je viděním Božíma očima, slyšením sluchem Božím, milováním srdcem Boha, souzením věcí Božím soudem. Toto je moudrost, kterou nám dává Duch svatý a všichni ji můžeme mít. Jenom o ni musíme prosit Ducha svatého.

Pomyslete na maminku, které je doma s dětmi. Když dělá jednu věc, už myslí na druhou, jde od jedné věci ke druhé a řeší problémy s dětmi. Když se maminky unaví a křičí na děti, je to moudrost? Je moudré - ptám se vás - křičet na děti? Co říkáte je moudrost nebo ne? Ne! Když však maminka vezme dítě a něžně mu něco vytkne slovy: *»To se nedělá, proto a proto...«* a trpělivě mu vysvětluje, je toto moudrost? Ano! A to nám v životě dává Duch svatý. Potom např. v manželství, když se manželé hádají, potom se na sebe ani nepodívají nebo se dívají jen úkosem. Je to moudrost Boží? Ne! Když však řeknou: *»Dobře, bouře přešla, udobřeme se«* a vykročí dál v pokoji. Je toto moudrost? Ano! Toto je dar moudrosti. Kéž přijde do našich domovů, kéž přijde k nám všem!

A toto se nedá naučit. Je to dar Ducha svatého. Proto máme prosit Pána, aby nám daroval Ducha svatého a dal nám dar *moudrosti*, oné *moudrosti Boží*, která nás učí dívat se Božíma očima, vnímat srdcem Božím, mluvit Božími slovy. A s touto moudrostí pojďme vpřed, tvořme rodinu, církev a všichni se posvěcujme. Prosme nyní o milost moudrosti. A prosme o tento dar Matku Boží, která je Trůnem moudrosti. Kéž nám dá Ona tuto milost.

2. den - O rozumu

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (30.4.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Poté co jsme probrali moudrost jakožto první ze sedmi darů Ducha svatého, chtěl bych dnes obrátit pozornost na druhý dar, jímž je *rozum*. Nejedná se zde o lidskou inteligenci, o intelektuální schopnost, kterou můžeme být nadáni více či méně. Jde o milost, kterou jenom Duch svatý může dát a která v křesťanovi probouzí schopnost překročit vnější aspekt reality a *probádat hlubiny Božího myšlení a Jeho plán spásy*.

Apoštol Pavel, který se obrací ke Korintské obci, dobře popisuje účinky tohoto daru, tedy toho, co působí dar rozumu v nás, a říká: „co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, a nač člověk nikdy ani nepomyslel, připravil Bůh těm, kdo ho milují“ (1 Kor 2,9-10). Neznamená to samozřejmě, že křesťan může porozumět všemu a mít úplné poznání Božích plánů. To vše je nadále očekáváno, dokud se to v plné zřejmosti nevyjeví, až se ocitneme tváří v tvář Bohu a budeme s Ním opravdu jedno. Ale jak naznačuje samo slovo, rozum čili intelekt umožňuje *intus legere*, tedy „číst vevnitř“. Tento dar nám umožňuje rozumět věcem, jak jim rozumí Bůh, tedy Božím porozuměním. Někdo totiž může chápat určitou situaci lidskou inteligencí, rozvážností, a to je dobře. Avšak účinkem tohoto daru je chápání této situace do hloubky tak, jak ji chápe Bůh. A Ježíš seslal Ducha svatého, aby se nám tohoto daru dostalo a mohli jsme rozumět věcem, jak jim rozumí Bůh, Božím chápáním. Je to krásný dar, který dal Pán nám všem. Je to dar, kterým nás Duch svatý uvádí do důvěrnosti s Bohem a dává nám účast na dobrotivém plánu, který s námi má.

Je tedy jasné, že dar rozumu je *se úzce pojí k víře*. Když *Duch svatý* přebývá v našem srdci a osvěcuje naši mysl, umožňuje nám den za dnem růst v *chápání toho, co Pán řekl a učinil*. Sám Ježíš řekl svým učedníkům: pošlu vám Ducha svatého, který vám umožní chápat vše, co jsem vás učil: rozumět Ježíšovu učení, chápat Jeho Slovo, Jeho evangelium, rozumět Božím Slovu. Někdo může číst evangelium a něčemu rozumět, ale čteme-li evangelium s tímto darem Ducha svatého, můžeme porozumět hloubce Božích slov. A to je velký dar, o který máme prosit všichni a společně: Dej nám, Pane, dar rozumu.

Lukášovo evangelium podává jednu epizodu, která velmi dobře vyjadřuje hloubku a sílu tohoto daru. Dva učedníci, kteří byli svědky Ježíšovy smrti na kříži a Jeho pohřbu, jsou zklamáni a zdrceni, odcházejí z Jeruzaléma a vracejí se do vesnice jménem Emauzy. Cestou se k nim připojí zmrtvýchvstalý Ježíš a rozmlouvá s nimi. Jejich oči však byly zastřeny smutkem a beznadějí a nebyli s to Jej rozpoznat. Ježíš jde s nimi, ale oni jsou natolik sklíčeni a zklamáni, že jej nepoznají. Když jim však Pán odhaluje Písmo, aby porozuměli, že musel trpět, zemřít a vstát z mrtvých, *otevřeli se jim oči a jejich srdce vzplanula nadějí* (srov. Lk 24,13-27). A toto s námi činí Duch svatý: otevírá nám mysl, otevírá nás, abychom lépe chápali věci Boží i lidské, situace a všechny věci. Dar rozumu je důležitý pro náš křesťanský život. Prosme Pána, aby dal nám a všem tento dar a mohli jsme chápat, jako chápe On, věci, které se dějí, a zejména Boží Slovo v evangeliu.

3. den - O radě

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (7.5.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry! Ve čtení jsme slyšeli úryvek ze Žaltáře, který říká: „Velebím Hospodina, že mi byl rádcem, k tomu mě i za noci vybízí mé nitro“ (Žl 16,7). A to je další z darů Ducha svatého, totiž *rada*. Víme, jak důležitá je možnost spolehnout se v delikátních situacích na radu moudrých lidí, kteří nás mají rádi. Skrže dar rady osvěcuje sám Bůh svým Duchem naše srdce, aby nám dal pochopit, jak máme správně mluvit či jednat a kterou cestou se ubírat. Jak ale tento dar působí v nás?

Duch svatý, jakmile Jej přijmeme a uhostíme ve svém srdci, nás ihned vybavuje vnímavostí ke Svému hlasu a usměřňuje naše myšlenky, citění a úmysly podle Božího srdce. Současně nás stále více nabádá, abychom svůj vnitřní zrak obrátili k Ježíši jakožto vzoru našeho způsobu jednání a vztahování k Bohu Otci a bratřím. Rada je tedy dar, kterým Duch svatý *uschopňuje naše svědomí učinit konkrétní rozhodnutí ve společenství s Bohem* podle Ježíšovy logiky a Jeho evangelia. Takto nám Duch svatý dává vnitřně růst, umožňuje nám růst pozitivně a ve společenství a pomáhá nám nepropadnout egoismu a vlastnímu způsobu vidění věcí. Duch nám tak pomáhá růst a také vidět ve sdílení. Podstatnou podmínkou uchování tohoto daru je modlitba. K tématu modlitby se stále vracíme. Modlitba je velmi důležitá. Modlit se modlitbami, které známe od dětství, ale modlit se také vlastními slovy. Prosit Pána: „Pomoz mi, Pane, porad mi, co mám nyní dělat.“ Modlitbou vytváříme prostor pro příchod Ducha, aby nám v oné chvíli pomohl, poradil v tom, co máme konat. Nikdy nezapomínejme na modlitbu. Nikdo si nevšimne, když se modlíme v autobuse, na ulici; když se modlíme mlčky srdcem. Využijme těchto chvil k modlitbě a modleme, aby nám Duch udělil dar rady.

V důvěrném kontaktu s Bohem a nasloucháním Jeho Slova postupně odkládáme svoji osobní logiku, diktovanou nezřídkou uzavřeností, předsudky a ambicemi a učíme se naopak klást Pánu otázky: Jaká je Tvoje vůle? Co se líbí Tobě? Takto v nás uzrává *hluboký*, takřka přirozený *souzvuk* v Duchu, a zakoušíme, jak pravdivá jsou Ježíšova slova z Matoušova evangelia: „Nedělejte si starosti, jak nebo co máte mluvit, protože v tu chvíli vám bude dáno, co máte mluvit“ (Mt 10,19-20). Duch svatý nám radí, ale my musíme dát prostor Duchu, aby nám mohl poradit. A dát Mu prostor znamená modlit se, aby přicházel a stále nám pomáhal.

Jako všechny ostatní dary Ducha je také rada pokladem *celého křesťanského společenství*. Pán k nám promlouvá nejenom ve skrytu srdce, ale také skrže hlas a svědectví bratří. Je to opravdu velký dar, můžeme-li se setkat s muži a ženami víry, kteří nám v komplikovaných a významných životních situacích pomohou osvětit naše srdce, abychom rozpoznali Pánovu vůli!

Vzpomínám si, že jsem jednou v mariánské svatyni Lujan byl ve zpovědnici, před níž byla dlouhá fronta. Stál tam také jeden úplně moderní hoch s náušnicemi, tetováním a podobně... A přišel mi říci, co se mu přihodilo. Byl to velký, obtížný problém. A řekl mi: „Vyprávěl jsem to svojí mámě a ta mi řekla: »Jdi k Matce Boží a ona ti poví, co máš dělat.«“ Ano, to byla žena, která měla dar rady. Nevěděla, jak synův problém vyřešit, ale ukázala mu správnou cestu: „Jdi za Matkou Boží a ona ti poví.“ Toto je dar rady. Ona pokorná a prostá žena dala synovi tu nejopravdovější radu. A ten hoch mi pak řekl: „Hleděl jsem na Matku Boží a slyšel, že mám udělat to a to...“ Nemusel jsem dotyčnému vůbec nic říkat, všechno již řekla jeho maminka a on sám. To je dar rady. Vy maminky, které máte tento dar, vyprošujte jej svým dětem. Umět radit svým dětem je dar Boží.

Drazí přátelé, 16. Žalm, který jsme slyšeli, nás vybízí, abychom se modlili těmito slovy: „Velebím Hospodina, že mi byl rádcem, k tomu mě i za noci vybízí mé nitro. Hospodina mám neustále zřeteli, nezakolísám, když je mi po pravici“ (Žl 16, 7-8). Kéž Duch svatý stále plní naše srdce touto jistotou a tím i Svou útěchou a Svým pokojem. O dar rady prostě neustále.

4. den - O daru síly

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (14.5.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Uvažovali jsme o prvních třech darech Ducha svatého: moudrosti, rozumu a radě. Dnes pomysleme na to, co Pán dělá. Vždy přichází, aby nás podpořil v naší slabosti. A činí to zvláštním darem, totiž silou.

Jedno podobenství, které vypráví Ježíš, nám pomáhá pochopit důležitost tohoto daru. Rozséváč vychází rozsévat. Ne každé semě, které zaseje, však přinese plody. To, které padne na cestu, sezobou ptáci; to, které padne na kamenitou půdu nebo do trní, vzklíčí, ale brzy je spálí slunce nebo uschne. Jedině to, které padne na dobrou půdu, může vyrůst a přinést užitek (srov. *Mk 4,3-9; Mt 13,3-9; Lk 8,4-8*). Jak vysvětluje sám Ježíš svým učedníkům, rozséváčem je Otec, který svoje Slovo hojně rozsévá. Semě však často narazí na vyprahlost našeho srdce a třebaže je přijato, hrozí mu, že nepřinese plod. Darem síly však Duch svatý osvobozuje půdu našeho srdce, osvobozuje srdce od apatie, nejistot a všech obav, které jej brzdí, aby tak Pánovo Slovo bylo opravdově a radostně uváděno ve skutek. Tento dar síly nám vpravdě pomáhá, dodává nám sílu a také nás zbavuje mnoha zábran.

Stane se, že se vyskytnou také obtížné chvíle a mezní situace, ve kterých se dar síly projevuje mimořádně, příkladně. Je to případ těch, kteří čelí obzvláště tvrdým a bolestným zkušenostem, jež otrásají jejich životem a životem jejich drahých. Církev vyzařuje svědectví mnoha bratří a sester, kteří neváhali dát vlastní život jen proto, aby zůstali věrni Pánu a Jeho evangeliu. Rovněž dnes nechybějí křesťané, kteří v mnoha částech světa slaví a dosvědčují svoji víru s hlubokým přesvědčením a klidem a vytrvávají, ačkoli vědí, že je to může stát vysokou cenu. Každý z nás také zná lidi, kteří prožívali obtížné a velmi bolestné situace. Pomysleme jen na ony muže a ženy, kteří se perou s těžkým životem, zápasí o to, aby zajistili rodinu a vychovali děti. Umožňuje jim to dar síly, který jim napomáhá. Kolik je takovýchto mužů a žen, jejichž jména neznáme, ale kteří jsou ctí našeho lidu a naší církve, protože jsou silní. Jsou silní v tom, jak vedou kupředu své životy, rodiny, práci a víru. Tito naši bratři a sestry jsou svatí. Jsou to skrytí světcí každodennosti. Mají právě tento dar síly, aby pokračovali v konání svých povinností jako lidé, otcové, matky, bratři, sestry a občané. Takovýchto světců máme mnoho. Děkujeme Pánu za tyto křesťany, kteří ztělesňují skrytou svatost a které vede dál Duch svatý. Prospěje nám, když se nad těmito lidmi zamyslíme. Mohou-li dělat něco takového, proč bych nemohl také já? A prosme pak Pána o dar síly.

Netřeba si myslet, že dar síly je nezbytný jenom v některých okolnostech či zvláštní situacích. Tento dar musí být základním rysem naší křesťanské existence, v běžnosti našeho každodenního života. Jak jsem řekl, musíme být silní v každém dni svého každodenního života. Potřebujeme tuto sílu, abychom šli dál ve svém životě, v péči o rodinu a ve víře. Apoštol Pavel pronesl větu, jejíž obsah je pro nás blahodárný: „Všechno mohu v tom, který mi dává sílu“ (*Flp 4,13*). Když ve všedním životě nastanou těžkosti, připomeňme si: Všechno mohu v tom, který mi dává sílu. Pán nám dává sílu, dává ji stále a dostatečně. Pán nás nezkouší více, než jsme schopni snést. Je vždy s námi. „Všechno mohu v tom, který mi dává sílu“.

Drazí přátelé, někdy můžeme být pokoušeni nechat se strhnout leností či ještě hůře sklíčeností, zvláště tváří v tvář námahám a životním zkouškám. V těchto případech neklesejme na mysli, ale vzývejme Ducha svatého, aby darem síly pozvedl naše srdce a vlil novou sílu a nadšení našemu životu a našemu následování Ježíše.

5. den - O vědění

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (21.5.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Dnes bych chtěl objasnit další dar Ducha svatého, dar *vědění (scientia)* (*Katechismus katolické církve má umění*, č.1845). Když se mluví o vědění, myslí se přímo schopnost člověka poznávat stále lépe skutečnost, která jej obklopuje, a objevovat zákonitosti, jimiž se řídí příroda a veškerenstvo. Vědění, které přichází od Ducha svatého se však neomezuje na lidské poznání. Je to zvláštní dar, který nám skrze stvoření dává chápat velikost a lásku Boží a Jeho hluboký vztah ke každému tvorů.

Když jsou naše oči osvětleny Duchem svatým a otevřeny kontemplaci Boha v kráse přírody a velikosti kosmu, *objevují, že všechno mluví o Něm a Jeho lásce*. To v nás vzbuzuje velký úžas a hluboký pocit vděčnosti! Je to dojem, který zakoušíme také když obdivujeme umělecká díla nebo jakýkoli div, který je plodem génia a tvořivosti člověka. Vzhledem k tomu všemu nás Duch svatý nabádá chválit Pána z hloubi svého srdce a rozpoznávat ve všem, co máme a co jsme, nedocenitelný dar Boží a znamení Jeho nekonečné lásky k nám.

V první kapitole Geneze, tedy na začátku celé Bible, je zdůrazněno, že Bůh má zalíbení ve svém stvoření, a opakovaně je poukazováno na krásu a dobrotu všech věcí. Každý den končí slovy: „Bůh viděl, že je to dobré“ (1,12.18.21.25). Pokud Bůh vidí, že stvoření je dobré a krásné, musíme si také my osvojit tento přístup a vidět, že stvoření je dobré a krásné. Dar vědění nám umožňuje spatřovat tuto krásu. Proto chválíme Boha a děkujeme Mu, že nám daroval tolik krásy. Když Bůh dokončil stvoření člověka, neřekl, „že je to dobré“, ale řekl, „že je to *velmi dobré*“ (1,31). V Božích očích jsme tím nejkrásnějším, největším a nejlepším z celého stvoření. I andělé jsou pod námi, jsme více než andělé, jak jsme dnes slyšeli v Žalmu. Pán nás má rád! Máme Mu za to děkovat. Dar vědění nás staví do hlubokého *souladu se Stvořitelem* a dává nám účast na jasnosti Jeho pohledu a Jeho soudu. Z tohoto hlediska dovedeme postřehnout v muži a ženě vrchol stvoření, dovršení plánu lásky, který je vtištěn do každého z nás a umožňuje nám rozpoznávat se jako bratři a sestry.

To vše je důvodem klidu a pokoje, činí křesťana radostným svědkem Boha ve stopách svatého Františka z Assisi a mnoha svatých, kteří uměli chválit a opěvovat Jeho lásku v kontemplaci stvoření. Současně nám však dar vědění pomáhá neupadat do některých nepřiměřených či pomýlených postojů. Prvním z nich je riziko považovat se za vládce stvoření. Stvoření není náš majetek, kterého se můžeme zmocnit podle svého zalíbení, a tím méně vlastnictvím jen některých či málokterých. Stvoření je dar, podivuhodný dar, kterým nás obdaril Bůh, abychom *jej opatrovali a užívali ku prospěchu všech, vždy s velkou úctou a vděčností*. Druhým pomýleným postojem je pokušení zastavit se u stvoření jako by mohlo nabídnout odpověď na všechna naše očekávání. Darem vědění nám Duch pomáhá neupadnout do tohoto omylu.

Chtěl bych se však ještě vrátit k té první pomýlené cestě, kdy je stvoření opanováno místo opatrováno. Máme stvoření opatrovat, poněvadž je darem, který nám daroval Pán, Božím darem, a my jsme opatrovníky stvoření. Když vykořisťujeme stvoření, ničíme znamení Boží lásky. Ničit stvoření, znamená říkat Bohu: „nelíbí se mi“. A to není dobré, to je hřích.

Opatrovat stvoření znamená pečovat o dar Boží a říkat Bohu: „děkuji, opatruji stvoření, aby rostlo, nikoli proto, abych ničil Tvůj dar“. Toto musí být náš postoj ve vztahu ke stvoření, tedy pečovat o ně, neboť budeme-li stvoření ničit, zničí stvoření nás! Nezapomínejme na to. Jednou na venkově jsem zaslechl, jak jeden prostý člověk, jenž měl velmi rád květiny, o které pečoval, mi řekl: „Musíme pečovat o tyto krásné věci, které nám dal Bůh. Stvoření je pro nás, abychom z něho měli užitek. Nikoli proto, abychom je vykořisťovali, nýbrž opatrovali, protože Bůh nám odpouští vždycky, my odpouštíme někdy, ale stvoření neodpouští nikdy. Pokud je nebudeš opatrovat, zničí tě.“

Měli bychom se nad tím zamyslet a prosit Ducha svatého o dar vědění, abychom dobře chápali, že stvoření je nejkrásnějším darem Božím. Bůh učinil mnoho krásného pro to nejkrásnější, jímž je člověk.

6. den - O zbožnosti

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (4.6.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Dnes se zastavíme u jednoho daru Ducha svatého, který je často chápán špatně nebo povrchně, ale který se týká jádra naší identity a našeho křesťanského života. Je jím dar *zbožnosti* (*pieta*). Je třeba hned objasnit, že tento dar neznamena soucítit s někým, mít slitování s bližním, nýbrž označuje naši příslušnost k Bohu a naše hluboké spojení s Ním, spojení, které dává smysl celému našemu životu a dodává nám stálost ve společenství s Ním i v těch nejobtížnějších a pohnutých chvílích.

Toto spojení s Pánem se nemá chápat jako povinnost nebo zadání. Je to spojení, které vychází z nitra. Jde o *vztah žitý srdcem*. Je to naše přátelství s Bohem, které nám daroval Ježíš. Přátelství, které mění náš život, naplňuje nás nadšením a radostí. Proto v nás dar zbožnosti vzbuzuje především vděčnost a chválu. Právě to je totiž motiv a *nejautentičtější smysl naší bohopocty a adorace*. Duch svatý nám dává vnímat Pánovu přítomnost a veškerou Jeho lásku k nám, zahřívá nám srdce a skoro přirozeně nás přivádí k modlitbě a bohoslužbě. Zbožnost je tedy synonymum autenticky náboženského ducha, dětské důvěry k Bohu, oné schopnosti prosit Jej s láskou a jednoduchostí, která je vlastní lidem pokorného srdce.

Dar zbožnosti nám umožňuje růst ve vztahu a ve společenství s Bohem, vede nás, abychom žili jako Jeho děti, a současně nám pomáhá *zahrnovat touto láskou také ostatní a rozpoznávat v nich bratry*. Potom námi budou hýbat city zbožnosti – nikoli pietismus! – vůči těm, kteří jsou kolem nás a které denně potkáváme. Proč říkám „žádný pietismus“? Protože někteří si myslí, že zbožnost znamená mít zavřené oči, tvářit se jako svatý obrázek, dělat se svatým. V piemontském nářečí říkáme: „nosit se jako jeptiška“ (*fare la magna quacia*). To není dar zbožnosti. Dar zbožnosti znamená mít opravdovou schopnost radovat se s radujícími, plakat s plačícími, být nablízku tomu, kdo je osamocen či znepokojen, napravovat pomýlené, těšit zarmoucené, přijímat ty, kdo se ocitli v nouzi, a pomáhat jim. Dar zbožnosti se velmi těsně pojí k mírnosti. Dar zbožnosti darovaný Duchem svatým nás činí mírnými, klidnými a trpělivými, přivádí nás k pokoji s Bohem a k ochotě sloužit druhým.

Drazí přátelé, v listě Římanům apoštol Pavel píše: „Všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové. Nedostali jste přece ducha otroctví, že byste museli zase znovu žít ve strachu. Dostali jste však ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: »Abba, Otče!«“ (*Řím 8,14-15*). Prosme Pána, aby dar Jeho Ducha přemohl naše obavy a nejistoty, i našeho neklidného a netrpělivého ducha a učinil z nás radostné svědky Boha a Jeho lásky klaněním se Pánu v pravdě a také službou bližnímu v ochotě a s úsměvem, který nám vždycky Duch svatý v radosti udělí. Kéž nás všechny obdaří Duch svatý tímto darem zbožnosti.

7. den - O bázni Boží

Katecheze papeže Františka na gen. audienci, nám. sv. Petra (11.6.2014)

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Dar *bázně Boží*, o kterém dnes budeme mluvit, uzavírá řadu sedmi darů Ducha svatého. Není to strach z Boha. Víme dobře, že Bůh je Otec, má nás rád, chce naši spásu a vždycky odpouští. Není tedy důvod mít z Něho strach! Bázeň Boží je darem Ducha svatého, který nám připomíná, jak jsme před Bohem a Jeho láskou nepatrní a že našim dobrem je svěřit se s pokorou, úctou a důvěrou do Jeho rukou. Mít bázeň Boží tedy znamená spočinout v dobrotě našeho Otce, který nás má rád.

Jakmile Duch svatý začne přebývat v našem srdci, vlévá nám útěchu a pokoj a umožňuje nám cítit se takovými, jací jsme, to znamená nepatrnými, a mít onen Ježíšem v evangeliu doporučovaný postoj toho, kdo své starosti a očekávání klade v Boha, cítí se zahrnut a nesen Jeho vroucností a Jeho ochranou, podobně jako dítě u svého tatínka! Toto působí Duch svatý v našich srdcích: umožňuje nám cítit se jako děti v náruči svého tatínka. V tomto smyslu se tedy stává zřejmým, jak v nás bázeň Boží nabývá podoby poddajnosti, vděčnosti a uznalosti a naplňuje naše srdce nadějí. Častokrát totiž neumíme chápat Boží plán a pozorujeme, že nejsme schopni sami si zajistit štěstí a věčný život. Avšak právě ve zkušenosti svých omezení a svojí ubohosti nás Duch svatý utěšuje a umožňuje nám vnímat, že jedinou důležitou věcí je nechat se vést Ježíšem do Otcovy náruče.

Proto máme velice zapotřebí tohoto daru Ducha svatého. Bázeň Boží nám umožňuje uvědomovat si, že všechno dostáváme z milosti a že naše pravá síla spočívá jedině v následování Pána Ježíše a v tom, že dovolíme Otcovi, aby nás zahrnul Svojí dobrotou a Svým milosrdenstvím. Otevřít srdce, aby k nám vešly Boží dobrota a milosrdenství. Toto činí Duch svatý darem bázně Boží: otevírá srdce. Otevírá srdce, aby Otcovo odpuštění, milosrdenství, dobrota a něha vešly k nám, neboť jsme Jeho nekonečně milovanými dětmi.

Jsmo-li prostoupeni bázní Boží, pak následujeme Pána v pokoře, poddajnosti a poslušnosti, avšak nikoli rezignovaně, pasivně a s bédováním, nýbrž s úžasem a radostí dítěte, které poznává, že mu Otec slouží a má ho rád. Bázeň Boží z nás tudíž nečiní křesťany bojácné a servilní, ale rodí v nás odvahu a sílu! Tento dar z nás činí křesťany, kteří jsou přesvědčení a nadšení, nepodřizují se Pánu ze strachu, nýbrž proto, že jsou pohnuti a uchvázeni Jeho láskou! Být uchvázeni Boží láskou je něco nádherného. Nechejme se uchvátit touto láskou tatínka, který nás miluje nesmírně a z celého Svého srdce.

Buďme však bdělí, protože bázeň Boží, dar bázně Boží je také jakýmsi „poplašným signálem“ před zatvrzelostí v hříchu. Člověk, který žije ve zlu, rouhá se Bohu, vykořisťuje druhé a tyranizuje je; žije-li jenom pro peníze, ješitnost, moc či hrdost, pak svatá bázeň Boží bije na poplach: pozor! S celou touto mocí, se všemi těmito penězi a s celou svojí hrdostí a samolibostí nedojdeš štěstí. Nikdo si s sebou odtud nemůže vzít peníze a moc, samolibost a hrdost. Nic! Můžeme si odnést jenom lásku, kterou nám dává Bůh Otec, Boží něhu, kterou jsme s láskou přijali a obdrželi. A můžeme si odnést to, co jsme učinili pro druhé. Pozor, abychom nevkládali naději do peněz, hrdosti, moci a samolibosti, protože to vše nám nemůže zaručit nic dobrého! Myslím například na lidi, kteří mají odpovědnost za druhé a nechávají se korumpovat. Myslíte, že zkažený člověk bude na onom světě šťastný? Nikoli, veškerá zkaženost se projeví ve zkaženém srdci a bude těžké přijít k Pánu. Myslím na ty, kdo žijí z obchodování s lidmi a s otrockou prací. Myslíte, že tito lidé, kteří obchodují s lidmi, vykořisťují lidi otrockou prací mají v srdci bázeň Boží? Nemají bázeň Boží a nejsou šťastní. Myslím na ty, kteří vyrábějí zbraně, aby podněcovali války. Pomyslete, co je to za řemeslo! Jsem si jist, že zeptám-li se vás nyní: kdo z vás vyrábíte zbraně, nenajde se mezi vámi nikdo. Výrobci zbraní nepřicházejí naslouchat Božím Slovu! Vyrábějí smrt, obchodují a kupčí se smrtí. Kéž jim bázeň Boží umožní pochopit, že jednoho dne vše skončí a budou se muset zodpovídat Bohu.

Drazí přátelé, 34. Žalm podává tuto modlitbu: „Hle, ubožák zavolal, a Hospodin slyšel, pomohl mu ve všech jeho strastech. Jak ochránce se utábořil Hospodinův anděl kolem těch, kdo Hospodina ctí, a vysvobodil je. Bojte se Hospodina, jeho svatí! Těm, kdo se ho bojí, nic nechybí“ (Žl 34,7-9). Prosme Pána, aby náš hlas sjednotil s hlasy ubožáků, aby se nám dostalo daru bázně Boží a mohli jsme společně s nimi, oděni milosrdenstvím a láskou Boží poznat, že On je naším Otcem, naším tatínkem. Ať se tak stane.

8. den - Biřmování – křesťanské svědectví

(23.5.2018)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Po katechezích o křtu nás tyto dny po slavnosti Letnic vybízejí k reflexi nad svědectvím, které v pokřtěných vzbuzuje Duch, když uvádí jejich život do pohybu a otevírá jej dobru druhých. Ježíš svěřil svým učedníkům obrovské poslání: „Vy jste sůl země, vy jste světlo světa“ (srov. *Mt 5,13-16*). Tato přirovnání nás vedou k zamyšlení nad svým jednáním, protože jak nedostatek, tak přebytek soli činí jídlo nechutným, a stejně tak nedostatek i přebytek světla zabraňuje vidět. Jediný, kdo opravdu může učinit z nás sůl, jež dává chuť a chrání před zkažením, a světlo, jež osvětluje svět, je Kristův Duch! A tento dar dostáváme ve svátosti biřmování, u níž bych se rád zastavil a uvažoval o ní spolu s vámi. Nazývá se „biřmování“ – z latinského *confirmatio* – protože dotvrzuje křest a posiluje křestní milost (srov. *Katechismus katolické církve*, 1289), a poněvadž Ducha přijímáme skrze pomazání *křížem* – směsí olivového oleje a vonného balzámu posvěcené biskupem – odkazuje také ke Kristu, tedy Pomazanému Duchem svatým.

Znovuzrození k božskému životu křtem je první krok; potom je třeba chovat se jako Boží děti, totiž připodobňovat se Kristu, který působí ve svaté církvi, a nechat se zapojit do jejího poslání ve světě. Zjednává to pomazání Duchem svatým, „bez něhož jsme na zemi ubozí a ztracení“ (*Sekvence na Seslání Ducha svatého*). Bez síly Ducha svatého nemůžeme činit nic. Duch svatý nám dává sílu k další cestě. Jako byl celý Ježíšův život oživován Duchem, tak také život církve a každého jejího člena je veden tímto Duchem.

Ježíš, počatý Pannou Marií z Ducha svatého, zahajuje svoje poslání po vyjití z vod Jordánu, kdy je pomazán Duchem, který sestoupil a spočinul na NĚm (srov. *Mk 1,10; Jan 1,32*). Prohlašuje to výslovně v Nazaretské synagoze. Jak nádherný je tento průkaz Ježíšovy totožnosti! Slyšme, co říká: „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst“ (*Lk 4,18*). Ježíš se prezentuje v synagoze svojí obce jako ten, který je pomazán Duchem, je naplněn Duchem svatým a je pramenem Ducha přislíbeného Otcem (srov. *Jan 15,26; Lk 24, 49; Sk 1,8; 2,33*). Zmrtvýchvstalý totiž večer o Velikonocích dechl na svoje učedníky a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého“ (*Jan 20,22*); a v den Letnic sestoupila moc Ducha svatého na apoštoly mimořádnou formou (srov. *Sk 2,1-4*), jak víme.

„Dech“ vzkříšeného Krista plní plíce církve, a v důsledku toho jsou ústa učedníků „naplněna Duchem svatým“ a začínají hlásat všem velké Boží skutky (srov. *Sk 2,1-11*). Letnice, které jsme slavili tuto neděli, jsou pro církev tím, čím bylo pro Krista pomazání Duchem v Jordánu. Seslání Ducha je misionářským podnětem k životu prožitému v posvěcování lidí ke slávě Boží. Duch působí v každé svátosti, ale speciálně v biřmování „dostávají věřící Dar Ducha svatého“ (Pavel VI., *Divinae consortium naturae*). Biskup při udělování pomazání říká: „Přijmi pečeť daru Ducha svatého“. Je to obrovský dar, který je v našem srdci, v naší duši a vede nás životem, abychom se stali dobrou solí a dobrým světlem pro lidi.

Křtem nás Duch svatý ponořuje v Krista, a v biřmování nás Kristus naplňuje Duchem svatým a pomazává nás na svědky, účastníky téhož životního principu a poslání, podle plánu nebeského Otce. Svědectví biřmovaných vyjevuje přijetí Ducha svatého a poddajnost Jeho tvořivé inspiraci. Ptám se: jak se pozná, že jsme obdrželi darem Ducha? Konáme-li skutky Ducha a pronášíme-li slova vnuknutá Duchem (srov. *1 Kor 2,13*). Křesťanské svědectví spočívá v uskutečňování pouze toho a všeho toho, co po nás žádá Kristův Duch, kterým nám k tomu dává sílu.

9. den - Biřmování - Pečeť Ducha

Katecheze papeže Františka z 30. května, nám. sv. Petra (30.5.2018)

(Gal 5,22-23)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Rád bych dnes pokračoval v tématu biřmování objasněním „vnitřní souvislosti této svátosti s celým zasvěcením do křesťanství“ (*Sacrosanctum Concilium*, 71).

Před přijetím tohoto duchovního pomazání, které potvrzuje a posiluje milost křtu, jsou biřmovanci povoláni obnovit sliby, které kdysi učinili jejich rodiče a kmotři. Nyní oni sami vyznávají víru církve a jsou připraveni odpovědět „věřím“ na otázky, které jim položí biskup, a zvláště věřit „v Ducha svatého, který je dárce života a je jim skrze svátost biřmování zvláštním způsobem udělen jako apoštolům v den Letnic“ (*Obřad biřmování*, 26).

Poněvadž obdržení Ducha svatého vyžaduje srdce usebraná v modlitbě (srov. *Sk* 1,14), vztáhne po společném ztišení biskup ruce nad biřmovance a prosí Boha, aby jim udělil svého Svatého Ducha Utěšitele. Je pouze jeden Duch (srov. *1 Kor* 12,4), ale sestoupením na nás přináší s sebou dary moudrosti, rozumu, rady, síly, poznání, lásky a bázně (srov. *Obřad biřmování*, č.28-29). Podle proroka Izaiáše (11,2) těchto sedm ctností Ducha sestoupilo na Mesiáše, aby naplňoval svoje poslání. Také svatý Pavel vyjmenovává ovoce Ducha, jimž je „lásky, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrota, věrnost, tichost, zdrženlivost“ (*Gal* 5,22). Jediný Duch rozdává rozmanité dary, které obohacují jedinou církev; je Autorem různosti, ale současně Stvořitelem jednoty. Duch tak uděluje dary, které se liší, ale zároveň tvoří harmonii, tzn. jednotu veškerého duchovního bohatství, které my křesťané máme.

Podle tradice dosvědčené apoštolů je Duch, který dovršuje milost křtu, udělován vzkládáním rukou (srov. *Sk* 8,15-17; 19,5-6; *Žid* 6,2). Aby bylo vylití Ducha pronikajícího ty, kteří jej přijímají, vyjádřeno lépe, bylo k tomuto biblickému gestu záhy přidáno také pomazání vonným olejem, zvaným *křížmo* (V modlitbě při svěcení křížma se praví: »Proto tě, Bože, prosíme: posvěť a požehnej + tento olej; a přispěj nám silou svého Svatého Ducha i mocí svého Krista. Vždyť podle něho se tento olej k pomazání tvých kněží, králů, proroků a mučedníků nazývá křížmem. [...] Posvěť všechny, kdo budou tímto křížmem pomazáni, zahlad jejich hříšnost, a ty sám v nich přebývej, aby jejich čistý život vydával vůni líbeznou.« - *Svěcení olejů*, 22), které se dodnes užívá na Východě i na Západě (srov. *Katechismus katolické církve*, 1289).

Tento olej – křížmo – je terapeutická i kosmetická látka, která vsáknutím do těla hojí rány a provoní údy. Pro tyto svoje vlastnosti byl přijat biblickou a liturgickou symbolikou jako výraz působení Ducha svatého, který posvěcuje a proniká pokřtěného a zdobí jej charismaty. Svátost se uděluje pomazáním křížmem, které koná biskup na čele biřmovance, a pak vzkládáním rukou a pronesením slov: »Přijmi pečeť daru Ducha svatého« (Formulace „dar Ducha svatého“ se vyskytuje v *Jan* 20,22, *Sk* 2,38 a 10,45-47). Duch svatý je *dar*, neviditelně darovaný dar a křížmo jeho viditelnou *pečetí*.

Biřmovanec, který je vonným olejem poznamenán na čele křížem, přijímá nesmazatelný duchovní otisk, „charakter“, který jej dokonale připodobňuje Kristu a uděluje milost šířit mezi lidmi Jeho „životodárnou vůni“ (*2 Kor* 2,15).

Vyslechněme svatého Ambrože, který adresuje biřmovancům toto pozvání: „Uvědom si, žeš dostal duchovní pečeť [...] a uchovej si to, cos dostal. Bůh Otec tě poznamenal svým znamením. Kristus Pán tě utvrdil a vložil do tvého srdce Ducha jako záruku“ (*De mysteriis* 7,42; *KKC*, 1303). Duch je nezasloužený dar, který je třeba vděčně přijmout a dát prostor Jeho nevyčerpatelné tvořivosti. Je to dar, který je třeba starostlivě opatrovat, poddajně s ním spolupracovat, nechat se jako vosk utvářet Jeho žhoucí láskou a „odrážet Ježíše Krista v dnešním světě“ (*Gaudete et exultate*, 23).